

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXVII. Hæres grauatus de restituendo, suos facit fructus perceptos, non solùm pendente conditione, sed etiam post euentum conditionis, antequam fuerit interpellatus de restituendos; nisi tamen ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

- quantitatem, ut tale quid facias. Tacita, quando res donata fuit absque expressione causae propter quam donabatur. Hæc est distinctio communis DD. in d. l. si plagii, ff. de verb. oblig. & in rubr. ff. de condi. ob turpem causam, optime Sichard. in rubrica Cod. eod.
- 10 tur. n. 4. † Quod autem tacita sufficiat, quando agitur de donatione facta in eodem contractu propter correlativeitatem; quia promissio præsumitur facta contemplatione ejus cui promittitur, & sic turpiter, tradit bene Castren. in d. l. si plagii, n. 2. vers. in
- 11 glos. † ubi dicit quod si promitterem centum, & in eodem instanti tu faceres plagium, mea promissio præsumitur facta contemplatione plagii. Et Sichard. ubi supra, n. 4. vers. sed cum rubrica, ubi posita distinctio turpitudinis expresse; & tacita, dicit illum textum de utraque intelligendum esse; cum rubrica generaliter loquatur: & de utraque etiam intellexit
- 12 Card. Tusch. in verb. obligatio, concl. 39. n. 1. † ubi dicit obligationem ex turpi causa non valere, si ea expressa sit, siue tacita. † Et hoc admittunt omnes DD.
- 13 licet aliqui dubitent quando agitur de promissione facta ex causa de præterito: quia tunc scienter solvens ex causa turpi, videtur donare: ad instar illius qui promisit usuras, & postea sciens illas esse indebitas, liberaliter solvit: ut per Alexand. in d. l. si plagii, n. 4. vers. & subdebat Angel. Idem Imol. ibid. n. 1. l. si n. 7. & 9. vers. quarit eadem Glossa. Imò Bart. in l. generaliter, ante n. 1. ff. de verb. oblig. vers. si verò non
- 14 exprimitur, quem sequitur in eadem l. Alexandet, † voluit expressam turpitudinem vitare contractum ipso jure, tacitam verò duntaxat ope exceptionis: quam conclusionem probari asserit per l. i. C. de condi. ob turp. caus. unde Bald. in l. qui sine usuris, ff. de negot. gest. telatà Pelei doctrinā, format quætionem, & indistincte tenet, tutorem teneri ad restituendum quod recipit, quia officium ejus debet esse gratuitum, & nihil potest recipere, nec lucrum ex administratione sua procurare. † Et Gutier. in tract. de tutel. part. 2. cap. 11. qui asserit data tutori munuscula gratuitò, & sine pactione, non repeti; quod & verum est: secus de muneribus magni valoris, & conventionale tacita, vel expressa præcedente: ut notavit in casu nostro Castren. in dict. l. si plagii, num. 2. fuit tamen hoc negotium inter partes amicis tractantibus concordatum.

CAPVT LXXVII.

Hæres gravatus de restituendo facit suos fructus hereditatis, non solum pendente conditione perceptos, sed etiam post eventum conditionis, antequam fuerit interpellatus de restituendo; nisi tamen fuerit hæres fiduciarius, qui nudus est minister, & ideo fructus restituere tenetur. Dicitur autem fiduciarius, si concurrant quatuor à jure requisita: Et ex quibus conjecturis colligi possit, hæredem esse fiduciarium: Et quæ sit differentia inter fiduciarium hæredem, & legatarium, de quo testator confusus noluit testes adhibere in sua dispositione.

SVMMARIVM.

- 1 Hæres regulariter fructum pendente conditione fi-

- deicommissi perceptos non tenetur restituere fideicommissario.
- 2 Hæres suos facit fructus post eventum conditionis, si fideicommissarius fuerit negligens in petendo.
- 3 Limitatur si fideicommissarius habuerit justam causam absentia, vel sit minor, pupillus, vel furiosus.
- 4 Quatuor requisita concurrere debent ad faciendum hæredem fiduciarium.
- 5 Hæres fiduciarius est potius minister, quam verus hæres.
- 6 Hæres gravatus de restituendo quidquid ad eam ex hereditate pervenerit, non propterea dicitur fiduciarius.
- 7 Fructus hereditatis non sunt hereditarii.
- 8 Acquisita per hæredem ex fructibus, ad ipsum jure proprio pertinent.
- 9 Potest tamen testator mandare, ut fructus investiantur ad utilitatem fideicommissi.
- 10 Vxor convolans ad secunda vota, non tenetur restituere liberis primi matrimonii quasita ex fructibus bonorum mariti.
- 11 Non minus uxor est fiduciaria, si cetera concurrant, quamvis gravata sit de restituendo in casum mortis, vel secundarum nuptiarum, & num. 13.
- 12 Non convenit fiduciario gravamini quod institutioni adjecta sit conditio, quæ etiam vivente fideicommissario potuerit non existere.
- 13 Concurrentibus conjecturis hæres fiduciarius declarandus est, non obstante mixtura aliarum conditionum extrinsecarum.
- 14 Quod uxor gravata sit restituere post mortem, non præjudicat fideicommissario confidentiali.
- 15 Gravamen impositum de restituendo integrè & sine detractioe, deducta certa summa, arguit hereditatem confidentialem.
- 16 Iustus aliquid retinere, videtur jussu totum residuum alteri restituere.
- 17 Si mulier in sua fuerit hereditatem restituere, dote retenta, ex eo confidentia arguitur.
- 18 Papillaris atas filiorum est magnum argumentum confidentia.
- 19 Quando dilatio data fuit favore tam hæredis, quam substituti, quidam existimant etiam fructus esse restituendos.
- 20 Geminatio & inculcatio verborum multum prodest ad inducendam fiduciariam restitutionem.
- 21 Vxor hæres fiduciaria dotem suam cum fructibus illius deducit de fideicommissio.
- 22 Mulier cui legatum à marito factum est, casu quo convolet ad secunda vota, perinde est quoad illud legatum, ac si ad illas convolaret de licentia mariti.
- 23 Mulier non tenetur liberis petere tutorem, qui nihil præter alimenta habent.
- 24 Mater quæ tutelam formiter non acceptavit, non amittit legatum sibi à marito factum, quamvis ad secunda vota non petito tutore transierit.
- 25 Fiduciaria restitutio non inducitur, si ex conjecturis colligatur, ipsam fuisse absque fiducia gravatam.
- 26 Non inducitur fiduciarium gravamen, nisi ultra causam adsint etiam verba testamenti, ex quibus fiducia argui possit.
- 27 Magna est differentia inter substitutionem fiduciariam hereditatis, & legatum secreto fidei hæredis

heredis commissum, quod fuit de causis testator
eorum testibus declarare noluit.

- 28 Hoc posterius confidentialia genus probatur etiam
per testes singulares.
- 29 Sufficit quod testes deponant se audivisse hanc con-
fidentiam ex ore testatoris, vel heredem.
- 30 Favore liberorum declaratio testatoris circa fidu-
ciam, probatur duobus testibus.
- 31 Confessio heredis quando respicit actum proprium
ipsius, dum dicit testatorem sua fidei aliquid
commississe, probat contra ipsum.

Cum uxor gravata fuisset fideicommissio ex testa-
mento mariti de restituendo illius hereditatem
liberis suis in casum secundarum nuptiarum, liberi
petierunt restitutionem, non solum proprietatis, sed
etiam fructuum usque in diem secundarum nuptia-
rum perceptorum: & hoc quia licet regula gene-
ralis sit heredem gravatum non teneri restituere fru-
ctus post aditam hereditatem perceptos, ante adven-
ientem casum fideicommissi, l. si quis bonorum, ff. de
leg. 1. l. fideicommissariam, & l. postulantem, §. sed
si huiusmodi, ff. ad Trebell. & clarè probat text. in
l. heredes, ff. de usuris, & tradit Rip. in dicta l. in
fideicommissariam, n. 4. Gabriel consil. 121. num. 58.
lib. 1. Surd. consil. 291. num. 6. cum aliis per eum al-
legatis.

2 Quod adeo verum est, ut non solum hæres grava-
tus suos faciat fructus perceptos ante adventum con-
ditionis, sub qua gravatus reperitur; verum etiam
fructus quos percepit post adventum conditionis, an-
tequam fuerit interpellatus per fideicommissarium
de restituendo hereditatem, idque propter negligen-
tiam fideicommissarii non potestis, l. mulier 22. §. si
hæres, ff. ad Trebellianum. Peregr. de fideicom. art. 49.
num. 79. Pacif. de salvian. interdict. inspect. 3. cap. 4.
num. 375. † Quod tamen limitatur ut non procedat,
quando fideicommissarius propter propriam absen-
tiam non petit hereditatem sibi restitui. Bart. & alii
in dict. l. in fideicommissariam, ubi Rip. n. 10. Idem-
que procedit si fideicommissarius sit pupillus, vel fu-
riolosus, aut similis persona, quæ absentibus æquipara-
tur; quia hoc casu nihil est quod ipsi fideicommissa-
rio imputari debeat, si non petierit, l. in minorem, Cod.
quib. ex caus. in integr. restitut. non est necessar. Gabr.
consil. 121. n. 58. & 59. lib. 1. Menoch. de arbitrar.
cas. 256. num. 26. Idem dicendum est in minore, per
textum in dicta l. in minorem. Vincent. de Franch. de-
cis. 16. textus est in l. cum quidam, §. si pupilli, ff. de
usur. & in l. ait prator, §. 1. iuncta gloss. in verb. ul-
tra usuras, ff. de minoribus. Circa quod videri pote-
rit Cost. de rat. q. 28. num. 8. Honded. consil. 36.
num. 15. volum. 2. Gaspar Roderic. de annu. redi-
tibus, lib. 3. quæst. 7. num. 92. ubi id limitat, & ex-
plicat.

4 Tamen ex facti circumstantiis, & ex verbis testa-
menti eliciebatur voluntas mariti facienda heredem
uxorem duntaxat fiduciariam, cum quatuor à jure
& Doctoribus requisita ad faciendum heredem fidu-
ciarium concurrant. Primo, quia fideicommissa-
rius erat filius testatoris. Secundo, quia hæres insti-
tuta erat uxor, erga quam maritus magnam habebat
confidentiam, quam & ex verbis testamenti colligi
asserebant. Tercio quia uxor erat in tota hereditate
instituta, & de tota restituenda gravata, etiam ex-
clusa quacunque detractione. Quarto, quia condi-
tio fideicommissarii præbuit causam dilationis, cum
esset adhuc in pupillari ætate constitutus. † Quibus
ita concurrentibus concludunt communiter Docto-
res, matrem aut aliam similem personam confiden-
tiam, l. 1. Pars 11.

tem, ministrum potius & custodem bonorum, & fi-
duciam nuncupari debere, quam veram heredem,
& ea ratione cogi posse ad fructuum post aditam
hereditatem perceptorum restitutionem, l. Sejus Sa-
turninus, & ibi DD. ff. ad Trebell. Peregr. de fidei-
com. art. 3. num. 29. Rot. decis. 765. num. 1. part. 2.
recent. Gratian. discept. forens. cap. 650. per totum, &
maximè num. 5. cum pluribus ibi citatis. Corneus
consil. 335. n. 29. lib. 1. Fontanel. de pact. nuptial.
tom. 2. claus. 5. gloss. 8. part. 5. num. 74. & sequentib.
Fular. quæst. 626.

Non sufficeret autem, si testator simpliciter on-
erasset uxorem, ut liberis restitueret quicquid ad
ipsam ex hereditate pervenisset. Mantic. de conjec-
t. lib. 7. tit. 10. num. 7. † Ratio est, quia fructus hære-
ditatis non sunt hereditarii. Surd. decis. 271. num. 8.
† Multo minus acquisita per heredem ex fru-
ctibus, quæ ad ipsam jure proprio pertinent. Cra-
vet. consil. 295. num. 4. † Nisi tamen testator ex-
pressè mandasset fructus investiti in favorem fidei-
commissarii, & pro augmento fideicommissi. Rot.
decis. 682. num. 8. part. 2. recent. relata apud Gratian.
discept. 640. † Et facit à simili de uxore convolante
ad secunda vota, quæ licet teneatur restituere libe-
ris primi matrimonii omnia quæ sita ex substantia
mariti; non tamen tenetur restituere quæ sita ex fru-
ctibus bonorum mariti. Franch. decis. 18. per totam,
Ioannes Andreas Georgius allegat. 24. num. 8. &
seqq. maximè si tales acquisitiones fuerint factæ
per heredem gravatum nomine proprio. Surd.
decis. 15. n. 8.

Neque obstat si dicatur, dictam uxorem non sim-
pliciter fuisse institutam heredem, & gravatam de
restituendo, advenientibus casibus in testamento ex-
pressis, ob solum favorem filii; cum adjectæ fuerint
aliæ conditiones quæ ostendunt etiam favorem ma-
tris fuisse in consideratione apud testatorem, qui
voluit quod ipsa restitueret post mortem suam, vel
in casum secundarum nuptiarum: quo casu dilatio
non censetur apposta favore solius fideicommissa-
rii, sed etiam favore ipsius heredis gravatæ, ut per
Angel. & Alexand. in dict. l. Sejus Saturninus. † Quia
legis illius dispositio non procedit, quando insti-
tutioni adijcitur conditio, quæ etiam vivente fidei-
commissario potuit non existere. Gabriel consil. 128.
num. 3. vol. 1. Ripa in l. cum filiofamilias, num. 61.
ff. de legat. 2. Mantic. lib. 7. de conjec. tit. 10.
num. 16.

Quia responsum fuit hoc esse verum, quando
aliæ circumstantiæ non traherent animum Iudicis,
ut ex illis colligeret intentionem disponentis, ut di-
latio seu conditio per eum adjecta fuisse favore
fideicommissarii crederetur, prout in casu propo-
sito plures concurrebant conjecturæ, ut notanter
dicit Peregrin. de fideicommiss. artic. 49. nume-
ro 26. † Immo multi existimant, non præjudicari
fideicommissi confidentiali, quanvis uxor post
mortem suam rogata esset restituere. Menoch.
consil. 1135. num. 14. & 17. ubi præcisè loquitur
de matre gravata de restituendo liberis post mor-
tem suam hereditatem mariti, consideratâ juve-
nili ætate ipsorum. Fontanel. de pact. nuptial.
claus. 5. gloss. 8. part. 4. num. 82. ver sic, quoad tamen
requisitum.

Conjecturæ autem in casu proposito erant eviden-
tissimæ: quia testator declaraverat discretis verbis se
velle, ut uxor restitueret integrè & sine detractione
omnia bona & hereditatem suam, ita quod ipsa ha-
beret super dictis bonis summam decem millium
librarum pro omnibus juribus sibi competentibus;

174 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

- 16 & totum residuum restitui eâ ratione mandavit: ¶ ut per text. in l. 3. §. cum Pollidius, ff. de usur. tradit ibidem Bald. in 2. notabili, quod iustus aliquid retinere, videtur iustus totum residuum alteri integraliter restituere: & magis ad propositum est text. in l. cum quis, §. mulier, ff. de dote preleg. ¶ Vbi mulier cui dos à marito relicta fuit, & ab eo hæres instituta, gravata de restituendo totam hæreditatem, tenetur etiam fructus ex hæreditate perceptos restituere: ut bene Cujac. in explicatione d. §. cum Pollidius, ad librum 19. quæst. Papin. Peregr. de fideicom. art. 49. n. 27. & Ioan. Copus in tract. de fructib. tit. 3. §. 3. p. cap. 2. n. 5.
- 17 Et sane negati vix poterat, quin propter pupillarem ætatem filii, datio favore ipsius duntaxat apposta censeretur: & ideo fructus illi restituendi essent, maxime concurrentibus aliis requisitis per text. in l. si ita, §. Pegasus, ff. de legat. 2. Rip. in dicta l. in fideicommissariam, n. 7. Copus loco citato, n. 6. & 7. Cancr. part. 3. cap. 20. de leg. n. 29. & 30. Mantic. de coniect. lib. 7. tit. 10. n. 10. ¶ Immo si credimus Menochio, fructus restituendi sunt per hæredem gravatum, quando restitutio demandata fuit sub dilatione in gratiam utriusque, tam fideicommissarii, quam hæredis gravati, ut notavit Menoch. in tract. de arbitrar. cas. 256. n. 18. in fine, versic. quam declarationem.
- 18 Perpendenda etiam erat geminatio verborum, quibus testator dictam summam decem millium librarum uxori reliquerat, pro omnibus & quibuscunque juribus, quæ ipsa præstendere poterat super bonis & hæreditate sua: quam geminationem considerat Menoch. de arbit. dict. cap. 256. num. 16. Mantic. loco citato, num. 12. & 13. Peregr. dicto art. 49. num. 28.
- 19 Restituenda igitur erit tota hæreditas cum fructibus à die mortis perceptis, deducta tamen in primis dote sua, & juribus dotalibus, cum fructibus ipsorum: per text. in dicta l. cum quis, §. mulier, ff. de dote preleg. Peregr. dicto art. 49. n. 27. Copus in tract. de fructib. tit. 3. part. 3. cap. 2. n. 5. Socin. jun. consil. 170. n. 6. & 7. vol. 2. uxor enim statim post aditam hæreditatem censetur dotem suam deduxisse: & ideo fructus ulque ad concurrentem dotis quantitatem non tenetur restituere.
- 20 Neque petitioni legari decem millium librarum nocebat transitus ad secunda vota, cum maritus illas legasset in casum secundarum nuptiarum; quo casu perinde est ac si ad illas convolasset cum licentia mariti. Cod. Fabr. lib. 5. tit. 5. de secund. nupt. definit. 5. Gutierr. de matrim. cap. 109. n. 60. Sanch. in eodem tract. lib. 7. disp. 89. n. 52.
- 21 Neque tenebatur liberis petere tutorem, cum nihil haberent præter alimenta, l. 2. §. si mater ff. ad Teryll. Montan. de tutel. cap. 15. n. 104. Gutierr. in eo tract. part. 1. cap. 16. n. 101. & 103. iuncto n. 134. & 135.
- 22 ¶ Immo non perdit legatum mulier, quæ formiter tutelam non accepit, prout ab hac vidua acceptata non fuerat. Surd. consil. 175. n. 33.
- 23 Cæterum præmissa procedebant stantibus prædictis circumstantiis: nam si illæ cessarent, aut aliæ in contrarium adducerentur, concludendum esset contra fideicommissum fiduciarium, prout in casu occurrenti aliquando respondi, juxta egregiam decisionem Borat. 616. n. 23. & sequent. & per totam decis. quæ tamen alijs de causis fuit revocata apud eundem Borat. decis. 901. ¶ Vna autem ex conjecturis esset, si in testamento nulla adessent verba, quibus designaretur testatorem habuisse confidentiam erga personam hæredis instituti, ut per Bald. in dict. l. 3. §. cum Pollidius,

sub num. 1. ff. de usur. & ibi Cujac. vers. ego duplici. Peregr. dicto art. 3. n. 19. versic. fiduciam autem, & versic. quartum. Illustriss. Dominus Argel. de acquir. possess. quæst. 15. num. 60. Cavalier. decis. 381. num. 2. versic. Nam hæredem, & num. 5. versic. concurrentibus igitur, & probatur in l. quidam cum filium 46. vers. respondi, ibi: manifestum esse debet, scriptum hæredem fidem dedisse, & restatorem fidem eius secutum fuisse, ff. de hered. instit. Hodiern. in l. hac edictali, q. 28. n. 34. Rot. decis. 351. num. 13. part. 4. recent. tom. 2. seu part. 8. recentior. & in decisionibus insertis in fine huius capituli.

Verum diligenter advertendum est, magnam esse differentiam inter casum prædictum, & illum qui continetur in l. fin. Cod. de fideicom. Nam in dict. leg. fin. supponitur quod testator de uxore confusus fuerit, & propter talem confidentiam testes adhibere noluerit, dum illam de restituendo legatum gravavit. Corn. in d. l. fin. n. 4. Fular. consil. 32. n. 9. Proprie enim fiducia non cadit in relictis particularibus. Rota decis. 351. n. 14. part. 4. recent. tom. 2. seu part. 8.

Quæ confidentia circa legatum probatur per testes, quos etiam singulares sufficere voluit Castrensis. consil. 395. n. 1. vers. hi quidem testes, vol. 2. quem sequitur Rot. in casu fiduciæ hæreditatis, decis. 765. part. 2. recent. num. 7. & 8. ¶ Et sufficit quod deponente ita audivisse à testatore, vel ab hærede. Cravet. consil. 73. num. 3. Mantic. de coniect. lib. 12. tit. 16. num. 20. ¶ Præsertim si agatur de favore liberorum, quo casu duo testes sufficiunt. Seraph. decis. 1302. num. 6. & 7.

Confessio etiam sola hæredis probat fideicommissum, quando respicit actum proprium ipsius hæredis consentientis, ut cum fateatur testatorem suæ fidei commississe, ut aliquid certæ personæ præstaret: ut bene explicat Fular. d. consil. 32. Bellon. jun. consil. 18. n. 30. vers. 4. & ult. casus. Sed ista confessio probari debet saltem per duos testes. Rota d. decis. 351. n. 20. p. 8. recent.

DECISIO ROTÆ ROMANÆ

in causa Carpentoraecten.

hæreditatis, coram

R. P. D. BICHIO.

28. Iunii 1647.

Civiliter ex filiis, tam natis quam nascituris Bernardus Fabre in testamento, quod condidit de anno 1584. legavit jure particularis institutionis florenos 600. certis temporibus solvendos. Et ulterius mandavit illos enutriti, vestiri, & educari in omnibus bonis moribus & virtutibus, maribusque de bona arte provideri sumptibus hæreditatis, addito quod nihil aliud habere, aut petere possint super ejus bonis, & hæreditate; si jure legitimæ, quartæ Trebellianicæ, Falcidiæ, aut quocunque alio jure, quia vult dicto legato esse contentos.

Deinde scripsit hæredem universalem Claudium fratrem germanum, solum & pro toto, per quem voluit, & ordinavit supradicta legata realiter solvi & satisfieri. Qui Claudius ab anno 1596. quo decessit testator, bona hæreditaria tanquam verus, & solus hæres pacifice possedit usque ad annum 1620. & successivè possederunt ejus filii, & hæredes usque ad annum 1641. tunc enim, & sic elapsis 45. annis, Ioanna filia Bernardi testatoris, & Franciscus ejusdem nepos

ex

ex Theofredo filio contra illos petierunt immitti, sub prætextu quod Claudius ut supra institutus hæres universalis à Bernardo fuerit dumtaxat hæres confidencialis, seu fiduciarius, cum onere restituendi hæreditatem filiis testatoris.

Prodiit hæc lis coram Iudice de partibus in Civitate Carpen. donec per appellationem à decreto admissionis articulorum à D. Vicelegato ad utrumque effectum admittam devoluta ad Curiam, finis primæ instantiæ recedit à sententia absolutoria contra actores lata, & nunc secundam instantiam fortitur in Rota, ubi proposito à me hodie dubio, an actoribus sit danda inmissio, non esse dandam Domini censuerunt.

Vt enim hæres fiduciarius quis institutus dicatur, copulativè inter cætera requiritur causa ob quam testator proprios filios, non potius recta vias, sed mediante alio hærede fiduciario ad suam hæreditatem vocaverit, & verba testamenti, ex quibus fidei hæredis instituti hæreditatis restitutionem committere voluisse deducatur, ut notat Bald. in l. in fideicommissis 3. §. cum Pollidius. ff. de usur. ibidemque Cujac. vers. ergo duplici, Bertaz. conf. civil. 8. n. 8. Honded. conf. 1. n. 88. lib. 2. Peregr. de fideic. art. 3. n. 19. vers. & fiduciarium, & de iur. Eisc. lib. 3. tit. 19. n. 3. Rot. decis. 381. num. 2. coram bon. mem. Card. Cavalier. decis. 616. n. 15. & 23. coram bon. mem. Burat. decis. 351. n. 13. part. 4. tom. 2. recent. & in Bononien. Iurispatronatus, 4. Iulii 1640. coram me, §. 1. de sumiturque ex text. in d. l. in fideicommissis, §. cum Pollidius. ff. de usur. in l. quidam cum filium familias 46. ff. hered. instit. in l. Sejus Saturninus 46. ff. ad Trebell. in quibus utrumque concurrerebat. Probandum autem utrumque est ab allegante, ut habetur in d. l. quidam cum filium familias, ibi, non aliter ab eo fideicommissum peti posse, quam si & ipsum testatorem fidem eius secutum esse probaretur.

At in casu nostro non probarunt actores, imò verba testamenti excludunt penitus fiduciariam, sive attendamus institutionem hæredis, ibi, instituit hæredem Claudium Fabre, eius fratrem dilectum, solum, & pro toto; ponderando præsertim verba illa, solum & pro toto, quæ importare videntur plenum dominium tam in proprietate, quam in fructu, & per consequens plenariam ac liberam institutionem, ut ad propositum ponderat Ioseph. Ramon. conf. 67. sub n. 17. quamvis hoc solum non sufficit si alia adessent signa fiduciæ. Bertazz. d. conf. civil. lib. 8. n. 17. vers. secundo per facultatem. Cancr. var. resol. tom. 1. cap. 1. n. 219. & segg. Sive attendamus præcedens legatum factum filiis cum expressa prohibitione plus petendi, per quam dicuntur penitus exclusi ab universali successione. Bart. in l. quoties, §. si duo, n. 1. & 5. ff. de hered. instit. Ruin. conf. 90. n. 11. lib. 2. Gabr. conf. 132. n. 42. lib. 1. Rot. decis. 47. n. 14. ubi ait ex dicta prohibitione resultare claram mentem testatoris, quod taliter instituti in nullo casu possint plus habere, lib. 1. Rot. decis. 635. n. 4. part. 1. recent. Præsertim quia prohibiti sunt petere ex causa legitimæ, Trebellianicæ, & Falcidiæ, aut quocumque alio iure, atque ita nec iure fiduciariæ institutionis, quod ad omne aliud sub universalitate verbi quocumque comprehenditur. Ruin. conf. 98. n. 11. lib. 2. Ceph. consil. 13. num. 2. cum tamen sufficeret non adesse aliquod verbum confidentiæ indicium. Bart. d. decis. 616. n. 18. vers. maxime, Rot. d. decis. 351. n. 13. vers. nam de verbis, part. 4. tom. 2. recent.

Causa pariter non est ex adverso probata; nec allegare sufficit, quod filii testatoris essent impuberes, ad tradita per Peregr. de fideic. art. 3. numero 19. vers. quia impuberes, Negul. quæst. 310. numero 53. vers. minor ætas, Moder. Neapoli. in l. hac editali, quæst. 18. sub numero 35. vers. item potest, Cod. de 2. nupt. Aut

quod testator hoc modo providere voluerit filiis de administratore, eidemque Claudio administratori filiorum successivam obedientiam, de qua alioquin vereretur, conservare.

Quia cum non omnes filii essent impuberes (adeo enim Franciscus ætate major tempore testamenti) in omnibus non militabat causa pupillaris ætatis, sive timoris inobedientiæ, qui in impuberibus cadere non poterat, & per consequens ne eadem institutio quoad aliquos filios, censeatur fiduciaria, libera verò quoad alios, dicendum est nullatenus fiduciariam esse, ut in his terminis advertit Burat. d. decis. 616. sub numero 23. vers. causa non conveniebat, & num. 24.

Eo minùs, quia testator aliter poterat Claudio fratri hæredi instituto filiorum administrationem, ac gubernium, & filiis obedientiam erga Claudium injungere. Bertrand. conf. 47. sub n. 7. vers. si enim, vol. 3. part. 2. Cuman. conf. 108. sub num. 1. vers. iustius tamen, Grat. discept. 446. n. 5. Prout specialiter per Capitulum separatim injunxit: Vnde instituendo postea Claudium hæredem universalem, tanquam fratrem dilectum, ibi, eius fratrem dilectum, præsumitur nò ex alia causa quam dilectionis motus ad instituendum, ut in proximis terminis Decius conf. 601. sub num. 4. ver. & in favorem, & in puncto Rot. ut supra citata Bononien. Iurispatronatus, coram me, §. neque pro causa, vers. quem potius. Vel in omnem eventum negati saltem non potest, quia allegata causa simulandi institutionem fratri, ac fiduciæ sit dubia, sed certa requiritur: Abb. conf. 9. num. 1. & 8. Natr. conf. 628. num. 17. & sequentib. Honded. conf. 46. num. 3. & lib. 1. Farnac. conf. 40. sub num. 60. lib. 1. & fuit dictum in Bononien. bonorum de Monterentis, 27. Iunii 1611. coram bon. mem. Penia.

Hinc non obstant testes ex adverso examinati: Quia nemo deponit de causa fiducialitatis, nec interfuerunt testamento, & quatenus deponunt de verbis longè post testamentum prolatis à Bernardo testatore, vel à Claudio hærede, ex quibus fiducialitas probati potest. Castill. quorid. contr. lib. 5. cap. 69. col. 8. & 9. Rot. decis. 765. n. 10. part. 2. recent. non metentur fidem.

Primò, quia aliqui ex illis examinati fuerunt vigore monitorialium absque citatione partis, Surd. conf. 129. num. 23. Giurb. decis. 95. numero 1. Rot. decis. 250. num. 23. part. 6. recent. Alii examinati fuerunt post interpositam appellationem à decreto admissionis articulorum, quæ licet quando tale decretum interlocutorium est, non impediat, quominus Iudex à quo possit ad ulteriora in examine procedere, donec per Iudicem appellationis fuerit inhibitus, Lancell. de attent. part. 2. cap. 12. limit. 1. numero 1. & sequentib. Rot. decis. 17. de appellat. in antiq. & in Mantuana bonorum, 20. Maij 1611. coram Vbaldo seniori, impress. apud Marches. de commiss. part. 1. fol. 1221. numero 1. obest in casu nostro quo decretum est diffinitivum, ut patet ex lectura, ibi, servatis terminis, & conclusione in causa, & Christi nomine, &c. Summ. Ioannes & Iis conf. numero 12. Et ultro verificata fuit causa appellationis coram Iudice superiori, nempe V. Legato Avenionensi, ad cujus signaturam spectant appellationum admissiones, illæque appellationem ad utrumque effectum admittit; nam talis admissio vi retrotractionis ad diem decreti reddit attentatum examen testium, & quicquid medio tempore gessit Iudex à quo. Lancell. de attent. part. 2. capite 12. ampliat. 19. numero primo, Reverendiss. Vergellen. decis. 96. numero quarto, cum aliis allegatis ab Adden. ad Burat.

decif. 902. n. 6. & in Collen. Decanatus. 7. Maii 1640. coram R. P. D. meo Rojas.

Secundò quia esto quod sufficerent duo testes, eo quod agitur de probanda, siue voluntate patris inter liberos, quæ duobus testibus probatur, l. hac consilissima. §. ex imperfecto, ubi Ias. n. 6. Cod. de test. Gabr. de testam. conclus. 7. n. 1. & 2. Michael Grass. in §. testamentum, quest. 1. n. 4. Seraph. decif. 1302. n. 6. siue conventionem inter testatorem & heredem de restituendo hereditatem filii testatoris, quæ patet non ultra duos testes requiritur, ut in his terminis Ias. in l. si. n. 17. & 18. Cod. de fideic. Alb. conf. 529. n. 5. & 6. Grat. discip. 650. n. 32. aliique allegati per Mart. de success. leg. part. 4. q. 3. art. 4. n. 19. & 20. Moder. Bononien. de acq. poss. q. 15. subh. 69. Burat. decif. 616. n. 7. prout plures non requiruntur si probatio tendit ad declaranda verba testamenti, ubi dubia sunt. Nam ubi sunt clara, ut in casu nostro, non est locus declarationi, sed inducitur ex verbis post testamentum, ad quam probandam septem omnino testes necessarii sunt, non secus ac ad illam inducendam, juxta magistralem distinctionem, quam aliis relatis tradit Surd. conf. 1129. n. 29. Hond. conf. 51. n. 76. & seq. lib. 2. Io. Franc. à Ponte conf. 63. num. 9. & seq. lib. 1. Cancer. var. resolut. part. 3. cap. 20. n. 408. & seq. & in his terminis sequutus est Grat. d. discip. 650. n. 25. & seq. Rot. coram Burat. d. decif. 616. num. 4. & part. 2. recent. decif. 765. num. 6. & 7. Licet in eo casu Rota duos tantum testes admiserit, quia in testamento aderant verba confidentialia, ut patet num. 13.

Esto, inquam, quod duo testes sufficerent, tot in casu nostro non adfunt; nam solum sextus testis deponit audivisse longè post testamentum à Bernardo testatore & Claudio herede, ipsius Claudii factam fuisse institutionem sub promissione restituendi filii testatoris.

Tertius autem testis deponit audivisse à Claudio, quod quamvis teneret, & possideret bona Bernardi fratris, nihilominus redderet contentos, & satisfactos ejus filios, & poneret illos in quiete & pace, quæ verba non important per necesse promissionem restituendi bona, cum verificari possint respectu supplementi legitime, quod deinde Claudius solvit filiis testatoris; cumque sint admodum genericæ, & ferè honorifica & curialia non obligant, aut deponunt, cap. cum venissent, circa med. vers. ipse verò, de inst. Ias. in l. ita stipulatus, n. 5. ff. de verb. oblig. Seraph. decif. 1335. n. 5. And. dec. 92. num. 8.

Secundus pariter testis nullius est momenti, quia ait Bernardum & Claudium fratrem convenisse simul de faciendo donationem reciprocam, & Claudium recepta per publicum instrumentum donatione à fratre, finxisse se eorum, ne similem fratri faceret, de quo instrumento donationis Bernardi erga Claudium nullibi constat, & quatenus dicatur deperditum, non probatur eius tenor per testes, non docto de instrumenti amissione. Castr. in l. 1. n. 3. Cod. de fid. instr. Bart. in aut. si quis in aliquo, n. 6. C. de ed. Ceph. decif. 171. n. 48. Surd. conf. 109. n. 10. Afflict. decif. 274. n. 4. Rot. in Bisuntina census, 24. Maii prox. præ. §. 1. quia, coram R. P. D. meo Corrado.

Vnde non urget quod ad probandam fiducialitatem admittuntur etiam testes singulares. Castren. conf. 395. n. 3. vers. isti quidem testes, part. 2. Aym. conf. 73. n. 33. Simon de Petr. conf. 67. num. 12. Mant. de consuet. lib. 12. tit. 16. n. 20. Seraph. dec. 1302. n. 1. Rot. dec. 765. n. 7. & 8. part. 2. recent. Quia ut dicebam, unicus testis, nempe sextus, deponit de confessione extrajudiciali, ad quam probandam regulariter nec sufficiunt testes singulares, etiam singularitate adminiculatoria. Alex.

conf. 68. n. 8. lib. 3. Put. decif. 466. n. 1. lib. 2. in corr. Burat. decif. 117. n. 8. Et præterea quamvis testes deponent de ipsa dispositione seu pacto confidentiali, eorum singularitas non posset admitti, nisi verba testamenti essent dubia, ut in puncto respondendo contrariis declarat Burat. d. dec. 616. n. 16. Grat. discip. 650. n. 24. & plur. seqq. Et testes deponent de diversis actibus tendentibus ad eundem finem, secus verò quando deponunt de eodem actu, sed diversimodè, prout in casu nostro deponit secundus, & sextus testis, & ratio diversitatis est, quia primo casu singularitas est adminiculatoria, secundo verò obstariva, quæ dicta testium destruit; ita ut nullam omnino faciant probationem. Farinac. de testib. quest. 64. n. 5. & 6. & n. 54. Ciriac. contr. 487. n. 1. & 2. seqq. ubi allegat concord.

Rursus non obstat, quod etiam conjecturis fiducialitas probari possit. Salyc. in l. etiam, n. 7. vers. item dico, C. ad leg. Falc. Rot. d. decif. 765. n. 11. part. 2. recent. cum aliis alleg. à Moder. Bononien. de acq. poss. q. 15. n. 70. & sic concurret tum præsumptio majoris dilectionis erga proprios filios quam erga fratrem, quam in puncto ponderat Bertazz. conf. civil. 8. n. 9. Pacian. conf. 66. n. 14. & seqq. Alb. conf. 529. n. 37. Cancer. var. resolut. tom. 1. cap. 1. n. 217. Tum successiva declaratio facta per Bernardum testatorem, quod Claudius scuta 600, quæ ei debet Bernardus, detrahere in primis possit, si quando mortuo Bernardo ad divisionem cum eius filiis deveniret; id quod supponit bona Bernardi ad filios esse devolvenda. Tum observantia, nã Claudius postea in suo testamento æquè instituit cum propriis filiis filios Bernardi, ut in his terminis ponderat Bertazz. conf. 8. n. 12. vers. quarto, & n. 13. & idem Claudius vivens solvit filiis Bernardi ultra quantitatem florum 700. à patre legatam.

Conjecturæ enim admittuntur ubi verba testamenti clara non sunt: at in claris non est locus conjecturis l. continuus, §. cum ita ff. verb. oblig. l. ille aut ille, §. cū in verbis ff. de l. 3. & in his terminis Ioseph. Ramon. conf. 67. n. 17. Præter quod ex adverso adductæ non relevant.

Nam paterno amori, & obligationi erga filios satisfactum fuit mediante legato in causam legitimæ, ultra quam potuit pater ad libitum de bonis disponere. Dec. conf. 246. sub n. 4. & conf. 547. n. 1. Paris. conf. 34. n. 24. lib. 2. Menoch. conf. 685. n. 4. & seqq. & in reliquis bonis præsumitur magis quam filios dilexisse eum, quem heredem universalem instituit. Simon de Præ. de interpret. ult. volum. dub. 2. lib. 4. n. 7. Grat. discip. 565. n. 11. aliter dicendum esset quod testamentum patris semper esset fiduciale, quando filios heredes universales non instituit.

Declaratio debiti detrahendi in casum divisionis procurata fuit à Claudio, ut sibi suffragaretur in eventum, in quem Bernardus institutionem de eo factam revocaret, ut poterat. Oldr. conf. 174. n. 2. Gutier. conf. 2. n. 6. Ciriac. contr. 168. n. 5. & per tot.

Observantia est pro Claudio, quia prius testamentum, in quo ille etiam nepotes ex Bernardo fratre heredes instituerat, non habuit effectum, sed per secundum continens duntaxat institutionem propriorum filiorum revocatum fuit, l. 1. §. penult. ff. si tabul. testam. null. extrab. Bald. in l. sancimus, n. 2. Cod. de testam. Bart. in l. si jure 18. n. 2. ff. legat. 3. cum aliis allegatis in Nepefina hereditatis, 27. Martii 1626. coram bon. mem. Remboldo.

Quodque Claudius solvit filiis Bernardi ultra quantitatem legatam à patre, cessit in causam supplementi legitimæ eidem filiis debiti, non obstante patris prohibitione, l. quoniam in priorib. C. de inoff. testam. Dec. conf.

conf. 495. n. 22. & conf. 688. n. 7. Peregr. de fideicom. art. 39. n. 2. alique allegati per Moder. de leg. lib. 3. tit. 3. quæst. 6. num. 3. & per hanc solutionem factam à Claudio, tanquam hærede Bernardi, ipsum dicti filii in verum hæredem agnoverunt: ad tradita per Surd. conf. 212. n. 10. & decis. 104. num. 7. & 8. Rot. decis. 338. num. 8. part. 4. tom. 2. recent. Quo magis contrahendo pluries cum Claudio, tanquam vero hærede, ac permittendo quod ille hæreditario titulo omnia alia bona Bernardi possideret per 45. annos, intra quos gratis negatur eos ignorasse assertum pactum confidentiale, cum testes ex adverso induciti deponant fuisse de hoc publicam vocem & famam, Peregr. de fideicom. art. 52. n. 104. vers. quintus. Farinac. in fragment. lit. I. n. 138. Trenacinq. var. resol. lib. 3. tit. de transact. resol. 1. n. 26.

Hæc autem observantia subsequuta confidentiam excludit. Burat. d. decis. 616. n. 20. concurrentibus præsertim in idem aliis conjecturis, nempe quod Bernardus certos exequutores sui testamenti reliquit, nec reliquisset, si de fide hæredis integre confidisset: Quod Claudium hæredem filius in quantitate illis legata substituit, nec è converso eosdem in hæreditate substituit Claudio in certum tempus, aut eventum, ut solet quando institutio est fiduciaria; ita ut non sufficiat substitutio in eventum incertum. Alexand. in l. Sejus Saturninus 46. n. 3. & 4. ff. ad Trebell. l. in l. si cui legatur, §. hoc autem, n. 10. ff. de l. i. Negul. 7. 3. 10. n. 53. Quod licet Claudius tempore testamenti conditi à Bernardo, filiis, & uxore caretet, nuptæ tamen postea, & filios suscepit: nec Bernardus qui diu supervixit, testamentum revocavit, aut aliquam declarationem favore filiorum ipsius Bernardi à Claudio fieri procuravit, ut verisimiliter fecisset si fidei Claudii hæreditatis restitutionem fecerit commisisset, cum eadem fides suspecta reddita esset ob supervenientiam filiorum.

Ex quibus conjecturis, necnon observantia, & verbis testamenti initio ponderatis, confunduntur conjecturæ in contrarium adductæ, l. divus, ff. de præsumpt. Surd. conf. 16. n. 23. & in his terminis Grat. discept. 630. n. 33. Burat. dec. 616. n. 23. & in dubio pronuntiandum est pro possessore. Casan. consil. 45. sub n. 163. vers. quia in dubio iudicandum.

Et ita decisum, utraque parte informante.

R. P. D.

BICHIO,

Carpentora æten. hæreditatis.

Veneris 5. Junii 1648.

Fundamenti decisionis in hac causa editæ sub die 28. Junii 1647. inhærendum esse Domini censuerunt, non obstantibus, quæ pars adversa in memoriali porrecto die 31. Januarii anni currentis, contra illa deduxit. Causam enim fiducialiter instituendi hæredem universalem Claudium fratrem præbere Bernardo testatori non potuit ejus filiorum pupillaris ætas, quia tempore testamenti ipsorum alter, nempe Franciscus, erat ætate major, cui gratis dicitur quia dissipabat, noluisse testatorem fidere hæreditatis administrationem, cum suppositum dispositionis non probetur, nec præsumatur, cap. fin. vers. nos causam, de success. ab intest. Mant. de consuet. ultim. volum. lib. 2.

tit. 5. n. 2. Gratian. discept. 125. num. 28. Rot. dec. 34. n. 8. part. 5. recent. Et stante quod pupillorum indemnitate, illorumque erga patrum obedientia testator specialiter in testamento consuluerat, ætatis ratio, seu dilapidationis timor, qui in omnibus filiis non militabat, censeretur non possit causa moriva instituendi hæredem fiduciarium fratrem, ne eadem institutio fiduciaria quoad aliquos filios, quoad alios libera dicatur, ut per Burat. decis. 616. sub n. 23. & 24. advertit i. decis. in §. quia omni omnes, & §. seq.

Voluntas verò testatoris faciendi fratrem hæredem fiduciarium tantum, nec probatur ex verbis testamenti, quæ imò apertissima esse pro exelusione fiduciæ, comprobatur prima decisio, §. at in casu, nec ex testibus. Primum quia primum eorum examen est nulum ex defectu citationis: alterum attentatum ob præcedentem appellationem interpositam à decreto admissionis articulorum, quod appellabile esse merito fuit in Signatura R. P. D. Vicelegati Avenionensis judicatum, sic suadente ordine iudicii, & ipsius decreti forma: siquidem redolet decretum diffinitivum, & circa declarationem verborum testamenti non applicabilem verbis nostris penitus claris. Castr. in l. hæredes palam, §. si quid, sub n. 4. ff. de testam. Becc. conf. 3. n. 44. Rimin. lun. conf. 131. n. 9. & conf. 200. n. 13. Surd. decis. 29. n. 6. Articuli ac testes deluper examinandi præstare non poterant voluntatis probationem, si per viam ultimi elogii, si per viam pacti pertinentem ad iudicium immisionis, ex remed. l. fin. Cod. edict. divi Adrian. tollend. ex adverso petitæ, cum remedium huiusmodi non competat ubi voluntas defuncti extra actum nuncupative testandi probatur solum per testes, ut notat Zuccard. in l. fin. n. 89. ubi respondet omnibus contrariis. Bald. in l. generali, n. 4. & 5. Cod. de Sacrosanct. Eccles. Menoch. de adipisc. remed. 4. n. 107. & sequentibus, & in simili Scacc. de appellat. quæst. 17. limitat. 9. sub num. 64. vers. tamen ita. Gallei. de obligat. Camer. quæst. 26. sub num. 3.

Secundo, quia testes non sunt septem numero, ut requiritur ad probandam ultimam voluntatem; & quanvis duo satis essent ad probandum pactum de restituendo hæreditatem filiis Bernardi, toridem non adsunt in casu nostro qui deponant de pacto, sed aliqui conantur deponere de confessione extrajudiciali; sunt tamen singulares singularitate, vel obstativa, vel saltem adminiculativa, quæ efficit ut confessio extrajudicialis non dicatur satis probata. Alexand. Pur. & Burat. allegati in i. decis. §. unde, quibus additur Seraph. decis. 1172. n. 5. æquitas namque Canonica, quæ recedendo à regula contraria juris civilis, desumpta ex text. in Auth. rogati, Cod. testib. §. Et licet, Auth. eodem tit. Glof. in l. unica, verb.olvere, Cod. confess. Alciar. in rubr. ff. de verb. oblig. n. 13. Oldrad. conf. 291. n. 3. admittit quod confessio extrajudicialis plenè prober, exposcit ut eautè procedatur in admittenda probatione huiusmodi confessionis. Rot. decis. 466. n. 4. part. 3. recent. Esto itaque quod fiducialitas probari possit per testes singulares, conclusio non applicatur casui nostro, quo singularitas versatur circa confessionem extrajudicialem fiducialitatis, nec de pacto, seu dispositione fiduciali testes deponunt, & quod plus est, verba testamenti non sunt dubia, ut ad hunc effectum requiri dixit Burat. decis. 616. num. 16. Gratian. discept. 650. num. 24. & seqq.

Tandem conjecturæ, & observantia prævalent contra fiducialitatem, ex ponderatis in prima decisione, §. rursus, & seqq. Adeo quod nullatenus filii Claudii instituti hæredis universalis in testamento Bernardi

Bernardi amovendi sint à possessione bonorum hæreditatorum, capta à Bernardo usque de anno 1595. & per annos 45. continuos per ipsum, & successive filios continuata in vim dicti testamenti, quo filius etiam Claudii testatorem suffragari voluisse deprehenditur quoque ex eo, quod postquam suscepti fuerant, illud non revocavit, licet supervixerit: signum evidens, quod voluit cum eo testamento favorabili Claudio, & filiis decedere, l. 3. C. de inoff. testam. Gloss. in l. tractabatur, verb. nihil novi, ff. testam. milit. Paris. conf. 62. n. 15. lib. 2. Dec. conf. 490. n. 7. Rot. decis. 279. num. 13. part. 4. tom. 2. recent. & in Romana Domuncularum, 10. Februarii 1648. coram Reverendissimo D. meo Decano.

Et ita decisum, informante solum Ioanne Fabri, & litis consortibus, altera tamen parte pluribus citationibus vocata, & expectata per quatuor, & amplius menses post concessam novam audientiam.

CAPUT LXXVIII.

Testamentum filiarumfamilias, auctoritatem præstante patre, utrum sustineatur saltem vigore clausulæ codicillaris, vel in vim donationis causa mortis. Quid si nemo pro absentibus acceptaverit, aut stipulationem interposuerit? Et an necessaria sit acceptatio, quando substitutus est in infantia constitutus. Et quæ hoc casu patri competant detractiones, & an auctoritatem interponendo donationi sibi præiudicaverit quoad suas detractiones, & nominatim legitimæ & Trebellianicæ, quæ hoc casu simul concurrere possunt.

SUMMARIUM.

- 1 Si filia patri præmoriatur, relictis liberis, dos à patre profecta non redit ad patrem, sed pertinet ad liberos ex consuetudine Martini ubique recepta.
- 2 Liberis post matrem defunctis succedit avus si solus sit; si vero alii adsint liberi, fratres defuncti omnes pro virili cum avo succedunt in dote profecta ab ipso avo.
- 3 Filiafamilias quantumvis nupta, testamentum condere non potest, cum per matrimonium non liberetur à patria potestate.
- 4 Filiisfamilias generaliter testamētū cōdere nequeunt.
- 5 Filiafamilias de dote profecta testari nequit.
- 6 Consuetudo potest filiisfamilias deferre potestatem testandi.
- 7 Quæ requirantur ad probandam consuetudinem quæ filiisfamilias testandi facultatem habent.
- 8 Testamentum filiarumfamilias de dote profecta sustinetur in vim donationis causa mortis, quando in eo adsint clausula requisita.
- 9 Testamentum in quo nemo pro absentibus stipulatus est, non sustinetur, etiam tanquam donatio causa mortis, quamvis illi pater auctoritatem dederit.
- 10 Per donationem causa mortis acquiritur ius absentibus, saltem in vim legati, vel fideicommissi.
- 11 Intellige quando ille qui disposuit, erat capax testandi; alias non.

- 12 Donatio causa mortis facta ab eo qui testari non potest, non valet neque ut donatio, neque ut fideicommissum.
- 13 De forma donationis causa mortis est, ut per eam absentibus nihil acquiratur.
- 14 Infantibus acquiritur per donationem, nemine pro eis stipulante.
- 15 Substitutio facta in donatione sustinetur in vim pacti.
- 16 Quando donatio causa mortis fuit invalida quoad primum donatarium, non potest simpliciter subsistere quoad substitutum.
- 17 Primo gradu donationis existente valido propter presentiam & acceptationem patris filii infantis, secundus est etiam validus; quamvis pro secundo nemo acceptaverit.
- 18 Mater non potest de dote profecta disponere in præiudicium suorum liberorum, quibus consuetudo illam defert, ex Hondedeo.
- 19 Sed hoc decidi non potest, nisi consideratis verbis contractus.
- 20 Consensus paternus adhibitus ad auctorisandam donationem causa mortis factam per filiam, non præiudicat patri in suis detractionibus.
- 21 Et nominatim pater simpliciter consentiens, sibi non præiudicat quoad legitimam, quæ illi debetur ex persona filii: & præterea non censetur illi renunciatum etiam per ascendentes, nisi de ea specifica facta fuerit mentio.
- 22 Pater facta per filium donatione causa mortis, duas quartas detrahit.
- 23 Donatarius à donatario Trebellianicam minime deducit.
- 24 Hoc est verum, quando succedit tanquam donatarius; secus si tanquam heres ab intestato donatarii primi, qui gravatus est de restituendo secundo: quia Trebellianicam detrahit uti heres filii gravati, non tanquam filii, sed tanquam heredis ab intestato.
- 25 Legitima & falcidia concurrunt quando quis gravatus est restituere, non pure sed sub conditione.
- 26 Donatarius causa mortis patitur detractionem falcidia, non autem Trebellianicam.
- 27 Pater non potest auctoritatem suam interponere in donatione, per quam illi acquireretur usufructus.

Filiafamilias, cui pater dotem in matrimonii contractu constituerat, morti proxima, testamentum condidit cum licentia & consensu patris, & mariti; instituitque hærede unico filio, illi pro summa 700. scutorum fratres suos, pro residuo maritum substituit, cum clausula codicillari, & omni meliori modo & forma. Mortuæ testatrice, ac postea filio unico hærede, ortæ fuerunt plures controversiæ inter maritum, & locerum; quarum petita fuit decisio tam circa dicti testamenti per filiamfamilias conditi validitatem, quam circa vim & effectum clausularum prædictarum, & aliæ quæ sequentibus conclusionibus terminantur.

Prima Conclusio. Dos à patre profecta ad eum non redit, attento quod filia moriens reliquit filium superstitem, quo casu est locus consuetudini Martini; quamvis filius mariti per spatium duntaxat unius horæ supervixerit. Rot. decis. 148. per tot. & num. 12. part. 4. divers. Theaur. decis. 190. Barbo. in l. post dotem 46 ff. solut. matrim.

Et per consequens pater in totum tanquam proximior filio succedit, nullis aliis extraneis liberis, aliis quin pro virili portione. Authent. defuncto, Cod. ad Teriyl.